

Massmediernas roll

Det här är offlineversionen av *Massmediernas roll*. Följ länken för att komma åt ytterligare material som övningar, interaktiva element, filmer med mera.

<https://laromedel.ne.se/material/reader/189/5818>

MASKOT/GETTY IMAGES

■ I dag kan vi konsumera flera massmedier samtidigt. Hade bilden ovan tagits för femtio år sedan hade familjen suttit samlad framför en TV och tittat på samma program. Det hade då inte funnits möjlighet att samtidigt lyssna på en **poddsändning**, slösurfa eller spela spel på en **surfplatta**.

Ord och begrepp

Ordlista: Massmediernas roll

Massmedier är det gemensamma namnet på kanaler som används för att sprida information och underhållning till många människor.

Reklam är ett sätt att marknadsföra en vara eller en tjänst för att övertyga människor att köpa den.

Propaganda innebär att man försöker påverka människor att tänka, tycka och göra på ett visst sätt.

Opinion är de åsikter, attityder och värderingar som en person eller en grupp har i olika frågor.

Nyhetsvärdering kallas den bedömning som avgör vilka nyheter som exempelvis ska publiceras i en tidning eller sändas i ett nyhetsprogram.

Information överallt

Vi lever i ett informationssamhälle och översköljs dagligen av olika sorters budskap i radio och TV, via internet, i dagstidningar, veckotidningar, från reklamaffischer, filmer med mera. Ett gemensamt namn för alla dessa kommunikationskanaler är **massmedier**. De flesta svenskar ägnar flera timmar åt mediekonsumtion varje dag.

Ett medium är i detta sammanhang något som förmedlar information av olika slag. Förmedlingen sker i form av bild, ljud eller text. Begreppet massmedier betyder att medierna är gjorda för att nå många människor samtidigt, det vill säga för att nå "massan".

Vi måste lära oss att vara kritiska

Kan vi hantera den enorma mängd information som vi möts av dagligen? Kan vi bedöma vad som är sant eller falskt? Kan vi bedöma vad som är underhållning, vad som är information med vissa syften, vad som är reklam eller propaganda?

Många gånger är detta inte lätt, men i denna kursdel får du en del tips hur du kan bli mera kritisk till den information som du möter i massmedierna.

CAREN FIROUZ/REUTERS/SCANPIX

■ Händelserna efter valet i Iran 2009 spreds snabbt över världen tack vare mobiltelefoner och internet utan att de styrande kunde stoppa informationen. Anledningen till folkets protester var att den sittande regimen anklagades för valfusk. Innebar protesterna några förändringar för det iranska folket?

Massmediernas roll

Massmediernas huvuduppgifter är att:

- granska dem som har makten i samhället, till exempel politiker, myndigheter och chefer inom näringslivet. Man brukar säga att massmedierna är den *tredje statsmakten* eftersom medierna har så stor makt att påverka i samhällsfrågor. Regeringen och riksdagen är den första och den andra statsmakten.
- informera människorna i samhället så att de kan ta ställning i olika samhällsfrågor.
- kommentera händelser i samhället, inte minst i politiska frågor.
- bilda opinion, vilket innebär att myndigheter, privatpersoner, organisationer, företag, politiska partier med flera får möjlighet att framföra sina åsikter i olika medier.

Massmedia står dessutom för underhållning av olika slag inom bland annat kultur och sport.

LORENTZ-ALLARD ROBIN/AFTONBLADET/TT

■ Presskonferens i Stockhoms Tingsrätt. Försvarsadvokat Slobodan Jovicic svarar på journalisternas frågor efter rättegången där den amerikanske rapparen ASAP Rocky står åtalad för misshandel.

Att värdera nyheter

Hur skildras nyheter i medierna? Spelar det någon roll om tidningarna skriver om män eller kvinnor? Eller om invandrare eller infödda svenskar? Eller om Sverige och hur människor har det i andra länder? Gör journalisterna olika värderingar om det exempelvis handlar om män eller kvinnor, svenskar eller icke-svenskar?

Det här är inte alltid lätt att se eller uppfatta när vi tar del av nyheter på internet, läser tidningar eller ser på TV. Men om man är uppmärksam kan man se hur sådana olika värderingar faktiskt görs.

Det finns tidningar som i vissa sammanhang genomgående väljer att skriva om händelser där män har huvudrollen, eller där manliga sammanhang får mycket större utrymme än kvinnliga.

Idrotten är ett tydligt exempel på detta. På dagstidningarnas sportsidor får nästan alltid de manliga idrottshändelserna stort utrymme, medan kvinnoidrotten ges mindre rubriker och kortare artiklar. Men denna tendens förekommer i många andra sammanhang i medierna.

PONTUS ORRE/AFTONBLADET/IBL

■ Till vänster: Charlotte Kalla, Emma Wikén, Ida Ingemarsdotter och Anna Haag – svenska damlandslaget i längdskidor vid olympiska vinterspelen i Sotji 2014.

Till höger: Marcus Hellner, Lars Nelson, Johan Olsson och Daniel Rickardsson – svenska herrlandslaget i längdskidor vid olympiska vinterspelen i Sotji 2014.

Skidåkning är kanske ett exempel på en sport där herrar och damer får lika mycket exponering i medierna. Finns det fler exempel?

På liknande sätt blir ofta det icke-svenska skildrat i massmedierna. Invandrare beskrivs ofta i problembilder, antingen det handlar om bostäder, arbetslöshet eller ungdomsfrågor. Vi får sällan skildringar av framgångsrika företagare med invandrabakgrund eller invandrarungdomar som lyckas bra i skolan.

Så även om det är viktigt att medierna behandlar problem av olika slag så behövs också "de andra" skildringarna, annars riskerar vi att få en sned bild av den värld vi lever i.

Det är viktigt att man som läsare är uppmärksam och inte tar allt till sig som sanning. Man ska vara medveten om att det finns författare till artiklar som driver en viss åsikt och att en del tidningar har en viss politisk färg som därför gärna skildrar samhällsfrågor utifrån sina idéer. Som läsare är det viktigt att ha ett kritiskt förhållningssätt till massmedier.

Sammanfattning

Massmediernas roll

- Vi lever i ett informationssamhälle där de flesta ägnar flera timmar åt mediekonsumtion varje dag.
- Massmedier är det gemensamma namnet på kanaler som används för att sprida information och underhållning till många människor.
- Till massmediernas viktigaste uppgifter hör att granska makten, sprida information, kommentera händelser och bilda opinion.
- Det som står i tidningar eller sänds i radio eller TV är ett urval som är ett resultat av en nyhetsvärdering.
- Det är viktigt att vara kritisk till det som sprids via massmedierna.

Det här är offlineversionen av *Massmediernas roll*. Följ länken för att komma åt ytterligare material som övningar, interaktiva element, filmer med mera.

<https://laromedel.ne.se/material/reader/189/5818>